

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

21 martie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Gordilă Nicolae,

judecători – Guzun Ion și Catan Liliana,

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către reprezentantul părții vătămate CCL – 39, Cerneavscaia Adriana, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 octombrie 2017, în cauza penală privindu-l pe

Bezedei Petru Xxxxx, xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xx.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. prima instanță: 10.11.2014 – 13.07.2016;

2. instanța de apel: 22.08.2016 – 13.10.2016;
04.04.2017 – 24.10.2017;

3. instanța de recurs ordinar: 15.11.2016 – 21.02.2017;
20.02.2018 – 21.03.2018.

Asupra recursurilor în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 13 iulie 2016, Bezedei Petru, a fost achitat de învinuirea în comiterea infracțiunii încadrate în baza art. 361 alin. (1) Cod penal, pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că inculpatul Bezedei Petru se învinuiește că în perioada anului 2006, urmărind scopul realizării unor drepturi sau eliberării de anumite obligații față de membrii CCL-39, prin falsificarea de documente, ilegal, a aplicat ștampila cooperativei nr. xxxxxx fabricate prin adeverința nr. xxxxx din 30 ianuarie 2006, și a efectuat semnătura sa pe contractul nr. 1 din 27 noiembrie 2003 privind prestarea serviciilor juridice, încheiat între el în calitate de președinte al CCL-39 și avocatul Dodon Elena, încât potrivit raportului de expertiză nr. 6517 din 01 octombrie 2013 s-a stabilit,

că impresiunea de șampilă din numele CCL-39 la rubrica „МП” sub indicația „ЖСК” din contractul nr. 1 privind prestarea serviciilor juridice din 27 noiembrie 2003, a fost îndeplinită cu clișeu de șampilă eliberat la 30 noiembrie 2006, iar consecutivitatea aplicării semnăturii și a impresiunii de șampilă la rubrica „МП” sub indicația „ЖСК-39” din același contract, fiind executate după cum urmează: în primul rând a fost îndeplinită impresiunea de șampilă, apoi îndeplinită semnătura.

Aceste acțiuni ale inculpatului Bezedei Petru au fost încadrate în baza art. 361 alin. (1) Cod penal, după semnele calificative – *confeccionarea și deținerea documentelor oficiale false, care acordă drepturi și eliberează persoana de obligațiuni*.

3. Sentința menționată a fost atacată cu apeluri de către:

3.1. Procurorul în Procuratura sec. Rîșcani, mun. Chișinău, Brînza Ion, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatul Bezedei Petru să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal, iar conform art. 60 Cod penal, în legătură cu intervenirea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, procesul penal în privința acestuia de încetat.

În motivarea cererii de apel procurorul a invocat că:

- la adoptarea hotărârii instanța de judecată, nu a luat în considerație declarațiile martorilor, cât și alte probe prezentate de partea acuzării, adoptând o hotărâre reieșind în mod parțial doar din declarațiile inculpatului și pledoria apărătorului acestuia;

- potrivit raportului de expertiză tehnică a documentului cu nr. 6517 din 01 octombrie 2013, conform căruia impresiunea de șampilă din numele „CCL-39” la rubrica „МП” sub indicația „ЖСК-39” din contractul nr. 1 privind prestarea serviciilor juridice din 27 noiembrie 2003, a fost îndeplinită cu clișeu de șampilă eliberat la data de 30 ianuarie 2006. Consecutivitatea aplicării semnăturii și a impresiunii de șampilă la rubrica „МП” sub indicația „ЖСК – 39” din contractul nr. 1 privind prestarea serviciilor juridice din 27 noiembrie 2003, este următoarea în primul rând a fost îndeplinită impresiunea de șampilă, apoi îndeplinită semnătura. Conform raportului de expertiză tehnică a documentului cu nr. 3686 din 14 mai 2014, conform căruia în contractul nr. 1 din 27 noiembrie 2003, privind prestarea serviciilor juridice încheiate între BIA „Dodon Elena” și CCL- 39, probabil una din file a fost substituită;

- atât martorul Iacoveț Dmitrii, cât și martorul Roman Boris, au declarat, că a existat contractul nr. 11, dar nu nr. 1. Martorii au explicat instanței în ce condiții a fost încheiat contractul privind prestarea de servicii și care variantă a fost acceptată de către membrii cooperativei, și anume în conținutul contractului nr. 11 era indicat onorariul avocatului, care constituia 13 % din valoarea apartamentului în litigiu, ci nu 24 %;

- la adoptarea sentinței de achitare instanța de judecată a considerat și apreciat contractul de prestare a serviciilor juridice, ca un document cu caracter privat, ci nu ca unul oficial, pe motiv că emană de la particulari, dar nu a reținut faptul că acest act a fost prezentat de către inculpat autorităților publice în soluționarea unor litigii civile, adică, anume din acest moment poate fi considerat un document oficial;

- în cazul dat contractul de prestare a serviciilor juridice, este reglementat juridic de prevederile legii civile în vigoare, adică întrunind cerințele legale după formă și conținut necesare actelor juridice, motiv din care nu poate fi tratat de către instanță doar ca un act valabil doar între particulari;

- instanța de judecată tendențios a constatat, că în acțiunile inculpatului nu există semnele laturii obiective și subiective ale infracțiunii, or, pe contract nu a fost aplicată cu intenție impresiunea de ștampilă eliberată în 2006, după care executată semnătura, anume pentru a fi prezentat în instanța de judecată, cunoscându-se cu certitudine că vor fi lezate drepturile și interesele membrilor cooperative, care în realitate au acceptat anumite clauze contractuale, ci nu cele existente.

3.2. Președintele CCL nr. 39, Cerneavscaia Adriana, prin care a solicitat admiterea cererii de apel, casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care cauza penală să fie trimisă la rejudecare din motivul că instanța la adoptarea sentinței incorect a aplicat normele de drept material și procedural.

În motivarea cererii de apel a invocat că:

- instanța a interpretat și aplicat eronat prevederile legii materiale penale, deoarece instanța nu a recunoscut ca parte vătămată CCL-39, nu s-a expus asupra demersului de restituire a dosarului către organul de investigare în vederea instrumentării suplimentare, nu s-a expus referitor la plângerea împotriva ordonanței de neîncepere a urmăririi penale față de avocata Dodon Elena prin care nu au fost calificate sub aspectul legii penale acțiunile săvârșite de aceasta.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 octombrie 2016, apelurile declarate de către procuror și reprezentantul părții vătămate, Cerneavscaia Adriana, au fost respinse ca nefondate și menținută sentința.

4.1. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a reținut că, în urma analizelor circumstanțelor și probelor administrate la urmărirea penală și cercetate în instanța de judecată, a considerat că instanța de fond legal și fondat a motivat sentința prin faptul, că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

A reținut că just de către instanța de fond a fost reținut faptul că contractul privind prestarea serviciilor juridice încheiat între CCL-39 și avocatul Dodon Elena, nu este un document oficial.

Instanța de fond corect a reținut că potrivit recomandării Rec (2002)2 Comitatului de Miniștri a Consiliului Europei, către Statele membre, privind accesul la documente publice, din 21 februarie 2002, stipulează că „*documentele publice*” semnifică: - toate informațiile înregistrate în orice formă, elaborate, primite sau deținute de autoritățile publice și care au legătură cu funcția administrativă, excepție făcând documentele care sunt în curs de pregătire. Termenul de „*documente publice*” reprezintă în sensul prezentei recomandări, toate informațiile fixate pe orice suport fizic într-o formă recuperabilă (texte scrise, înregistrate pe banda sonoră sau audiovizuală, fotografii, email-uri, informații stocate pe suport electronic cum ar fi bazele de date electronice etc.). Atât documentele produse de o autoritate, cât și documentele ce provin de la terți și care au fost primite de o autoritate publică sunt acoperite de definiție.

Mai reține că în sensul art. 6 alin. (1) din Legea privind accesul la informație nr. 182-XIV din 11 mai 2000, informații oficiale sânt considerate toate informațiile aflate în posesia și la dispoziția furnizorilor de informații, care au fost elaborate, selectate, prelucrate, sistematizate și/sau adoptate de organe ori persoane oficiale sau puse la dispoziția lor în condițiile legii de către alți subiecți de drept. Astfel, documentul oficial este documentul care conține informații care au fost elaborate, selectate, prelucrate, sistematizate și/sau adoptate de către organe ori persoane oficiale sau puse la dispoziția lor în condițiile legii de către alți subiecți de drept, care atestă fapte având relevanță juridică, care circulă în cadrul unui sistem de înregistrare, evidență strictă și control al circulației. Circuitul documentului în cadrul unui sistem de înregistrare, evidență strictă și control al circulației trebuie considerat trăsătura indispensabilă a documentului oficial. Această trăsătură reprezintă o diferență specifică, ce permite distingerea documentului oficial în raport cu documentul care nu are caracter oficial. Astfel, se evidențiază concluzia că documentul oficial este acel document care emană de la o autoritate publică de orice nivel sau care provine de la un terț, dar primit de o autoritate.

Documentelor private li se recunoaște posibilitatea de a deveni documente oficiale. Momentul convertirii documentelor private în documente oficiale este desemnat prin punerea acestuia la dispoziția organelor sau a persoanelor oficiale în condițiile legii. În concluzie-momentul înregistrării documentului privat de către organul sau persoana oficială este momentul convertirii documentului privat în document oficial.

Instanța de apel a mai statuat că just instanța de fond a reținut faptul că orice document care emană de la această asociație, care nu este o autoritate publică, nu poartă caracter oficial și, respectiv, actele nu sunt documente oficiale.

A mai reținut instanța de apel că corect instanța de fond a constatat că în acțiunile inculpatului Bezedei Petru, lipsește realizarea laturii obiective și subiective a infracțiunii, or, pornind de la conținutul laturii obiective a componenței date de infracțiune, acuzarea inculpatului Bezedei Petru îi este imputată fapta aplicării ștampilei din 30 ianuarie 2006 și efectuării semnăturii sale pe contractul nr. 1 din 27 noiembrie 2003, privind prestarea serviciilor juridice încheiat între el în calitate de președinte al CCL-39 și avocatul Dodon Elena, cu clișeul de ștampilă eliberat la 30 ianuarie 2006, iar consecutivitatea aplicării semnăturii și a impresiunii de ștampilă la rubrica „МП” sub indicația „ЖСК – 39” din același contract, fiind executate după cum urmează: în primul rând a fost îndeplinită impresiunea de ștampilă, apoi îndeplinită semnătura, iar drept probă ce ar indica direct la această circumstanță se prezintă raportul de expertiză tehnică a documentului nr. 6517 din 01 octombrie 2013, conform căruia impresiunea de ștampilă din numele CCL-39 la rubrica „МП” sub indicația „ЖСК – 39” din contractul nr. 1 privind prestarea serviciilor juridice din 27 noiembrie 2003, a fost îndeplinită cu clișeul de ștampilă eliberat la data de 30 ianuarie 2006 și consecutivitatea aplicării semnăturii și a impresiunii de ștampilă la rubrica „МП” sub indicația „ЖСК – 39” din contractul nr. 1 privind prestarea serviciilor juridice din 27 noiembrie 2003, este următoarea: în primul rând a fost îndeplinită impresiunea de ștampilă apoi îndeplinită semnătura (f. d. 138-139, vol. I).

Instanța de apel a indicat că corect instanța de fond a constatat că nu pot fi reținute actele în cauză în calitate de probă ce ar dovedi vinovăția lui Bezedei Petru, având în vedere că din acestea se deduce și este stabilit cu certitudine că corespunde cerințelor legale, or, contractul nr. 1 din 27 noiembrie 2003 privind prestarea serviciilor juridice încheiat între Bezedei Petru în calitate de președinte al CCL-39 și avocatul Dodon Elena, a fost supus examinării și în cadrul procesului civil la acțiunea CCL-39 împotriva lui Dodon Elena cu privire la declararea nulității acestuia și a acordului, acțiune care prin decizia Curții de Apel Chișinău din 03 aprilie 2013 și decizia CSJ din 25 septembrie 2013 a fost respinsă, specificând în sensul dat că în virtutea art. 210 Cod civil coroborat cu art. 211 alin. (1) și (2) din Codul civil, forma scrisă a actului juridic a cărui obiect depășește valoarea de 1000 lei, este necesară dovedirea ei (ad probationem) și nu pentru validitatea acestuia (ad validitatem). Astfel, legiuitorul prevede expres în art. 211 alin. (2) din Codul civil că părțile vor putea invoca nevaliditatea actului juridic încheiat pentru nerespectarea formei scrise, doar atunci când acest efect este prevăzut de lege sau de convenția părților.

Totodată, a mai specificat instanța de apel că având în vedere că contractul de asistență juridică nr. 1 din 27 noiembrie 2003 privind prestarea serviciilor juridice încheiat între avocatul Dodon Elena pe de o parte și CCL-39 pe de altă parte, a fost încheiat în formă scrisă,

fiind semnat de către reprezentantul CCL-39 președintele CCL-39 Bezedei Petru, este valabil, fiind obligatoriu și opozabil CCL-39 în virtutea art. 668 alin. (1) Cod civil, soluție care a fost menținută prin decizia CSJ din 25 septembrie 2013 devenită irevocabilă, mai mult, careva înscrieri, rectificări sau alte acțiuni ce ar modifica conținutul contractului nr. 1 din 27 noiembrie 2003, nu au fost efectuate.

Instanța de apel a mai relevat că nu poate fi reținut argumentul acuzării precum că falsul se manifestă prin aplicarea ștampilei din 30 ianuarie 2016 și efectuării semnăturii pe contractul nr. 1 din 27 noiembrie 2003, cu clișeu de ștampilă eliberat la 30 ianuarie 2006, iar consecutivitatea aplicării semnăturii și a impresiunii de ștampilă la rubrica „МП” din același contract, fiind executate după cum urmează: în primul rând a fost îndeplinită impresiunea de ștampilă, apoi îndeplinită semnătura, ori o astfel de manifestare a laturii obiective, nu poate exista în cadrul componentei de infracțiune prevăzute de la art. 361 alin. (1) Cod penal, or, în acțiunile inculpatului nu se regăsesc trăsăturile caracteristice unei infracțiuni de confecționare și folosire a documentelor oficiale, care acordă drepturi sau eliberează de obligații.

Prin urmare, nu poate fi imputată inculpatului Bezedei Petru realizarea laturii obiective, nici prin folosirea documentului oficial fals, având în vedere situația că contractul nr. 1 din 27 noiembrie 2003 privind prestarea serviciilor juridice, încheiat între Bezedei Petru în calitate de președinte al CCL-39 și avocatul Dodon Elena, nu acordă nici un drept și nu eliberează de nici o obligație pe Bezedei Petru, fapt confirmat în cadrul cercetării judecătorești, or, după cum s-a constatat acesta nu a dobândit niciun beneficiu și nu a cauzat niciun prejudiciu CCL-39.

Totodată, menționează instanța de apel că corect de către instanța de fond nu a fost reținut nici argumentul acuzării precum că scopul aplicării ștampilei din 30 ianuarie 2006 și efectuării semnăturii pe contractul nr. 1 din 27 noiembrie 2003, cu clișeu de ștampilă eliberat la 30 ianuarie 2006, de către Bezedei Petru a fost realizarea unor drepturi sau eliberării de anumite obligații față de membrii CCL-39, or, careva probe în acest sens nu au fost prezentate.

Potrivit laturii subiective a componentei de infracțiune imputate lui Bezedei Petru, aceasta se caracterizează doar prin intenție directă, adică subiectul infracțiunii urmează să-și dea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sale, să prevadă urmările ei prejudiciabile, să le dorească în mod conștient sau să admită în mod conștient survenirea acestor urmări. În cazul în care persoana nu conștientizează obținerea cărorva drepturi sau eliberarea de careva obligații de pe urma faptei imputate, și nu falsifică sau folosește careva documente

oficiale în acest sens, el nu poate duce răspunderea pentru confecționarea și folosirea documentelor oficiale false.

Astfel în speță, instanța de judecată nu a stabilit careva prejudiciu material sau urmări prejudiciabile, cauzat unei terțe persoane sau CCL-39, de pe urma acțiunilor de aplicare a ștampilei din 30 ianuarie 2006, și efectuării semnăturii pe contractul nr. 1 din 27 noiembrie 2003, cu clișeul de ștampilă eliberat la 30 noiembrie 2006, de către Bezedei Petru.

5. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recursuri ordinare de către:

5.1. Procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Gavriliță Vitalie, prin care indicând temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, a solicitat casarea deciziei atacate, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, de către un alt complet de judecată.

În motivarea cererii de recurs recurentul a invocat următoarele:

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în cererea de apel;

- nu au fost supuse verificării probele prezentate în sprijinul acuzării, făcând trimitere unilateral la argumentele invocate de către apărător în discursul său, care au fost puse la baza sentinței de achitare;

- instanța de judecată a dat o apreciere incorectă probelor prezentate de acuzare și nu a apreciat multilateral și obiectiv probele administrate, care în cumul dovedesc cu certitudine vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii încriminate, ori nu s-a expus asupra tuturor motivelor indicate în apelul procurorului;

- decizia instanței de apel este contrară stării de fapt stabilite în baza probelor examinate în cadrul cercetării judecătorești, contravine și prevederilor art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală;

- instanțele au încălcat și cerințele art. 394 alin. (3) pct. 2) Cod de procedură penală, conform cărora instanța de judecată la pronunțarea sentinței de achitare are obligația de a indica motivele pentru care sânt respinse probele aduse în sprijinul acuzării;

- la adoptarea hotărârii instanța de judecată, nu a luat în considerație declarațiile martorilor, cât și alte probe prezentate de partea acuzării, adoptând o hotărâre reieșind în mod parțial doar din declarațiile inculpatului și pledoria apărătorului acestuia;

- potrivit raportului de expertiză tehnică a documentului cu nr. 6517 din 01 octombrie 2013, conform căruia impresiunea de ștampilă din numele „CCL-39” la rubrica „МП” sub indicația „ЖСК-39” din contractul nr. 1, privind prestarea serviciilor juridice din 27 noiembrie 2003, a fost îndeplinită cu clișeul de ștampilă eliberat la data de 30 ianuarie 2006. Consecutivitatea aplicării semnăturii și a impresiunii de ștampilă la rubrica „МП” sub

indicația „ЖСК-39” din contractul nr. 1 privind prestarea serviciilor juridice din 27 noiembrie 2003, este următoarea în primul rând a fost îndeplinită impresiunea de ștampilă, apoi îndeplinită semnătura. Conform raportului de expertiză tehnică a documentului cu nr. 3686 din 14 mai 2014, conform căruia în contractul nr. 1, din 27 noiembrie 2003, privind prestarea serviciilor juridice încheiate între BIA „Dodon Elena” și CCL-39, probabil una din file a fost substituită;

- atât martorul Iacoveț Dmitrii, cât și martorul Roman Boris, au declarat, că a existat contractul nr. 11, ci nu nr. 1. Martorii au explicat instanței, în ce condiții a fost încheiat contractul privind prestarea de servicii și care variantă a fost acceptată de către membrii cooperativei, și anume, în conținutul contractului nr. 11, era indicat onorariul avocatului, care constituia 13 % din valoarea apartamentului în litigiu, ci nu 24 %;

- la adoptarea sentinței de achitare instanța de judecată a considerat și apreciat contractul de prestare a serviciilor juridice, ca un document cu caracter privat, ci nu ca unul oficial, pe motiv că emană de la particulari, dar nu a reținut faptul că acest act a fost prezentat de către inculpat autorităților publice în soluționarea unor litigii civile, adică, anume din acest moment poate fi considerat un document oficial. În cazul dat contractul de prestare a serviciilor juridice, este reglementat juridic de prevederile legii civile în vigoare, adică, întrunind cerințele legale după formă și conținut necesare actelor juridice, motiv din care nu poate fi tratat de către instanță doar ca un act valabil doar între particulari;

- instanța de judecată a ignorat concluziile experților expuse în rapoartele de expertiză nr. 6517 din 01 octombrie 2013 și nr. 3686 din 14 mai 2014, potrivit cărora s-a stabilit cu certitudine, că consecutivitatea aplicării semnăturii și a impresiunii de ștampilă la rubrica din contractul nr. 1 privind prestarea serviciilor juridice din 27 noiembrie 2003, este următoarea în primul rând a fost îndeplinită impresiunea de ștampilă, apoi îndeplinită semnătura, totodată, și faptul, că una din filele contractului a fost substituită;

- instanța de judecată tendențios, a constatat, că în acțiunile inculpatului nu există semnele laturii obiective și subiective ale infracțiunii, or, pe contract nu a fost aplicată cu intenție impresiunea de ștampilă eliberată în 2006, după care executată semnătura pe contract, anume pentru a fi prezentat în instanța de judecată, cunoscându-se cu certitudine, că vor fi lezate drepturile și interesele membrilor cooperative, care în realitate au acceptat anumite clauze contractuale, ci nu cele existente;

- declarațiile inculpatului, care evident este cointeresat de adoptarea unei hotărâri în favoarea sa, instanța nu le-a pus la îndoială și nu le-a apreciat critic, cum a solicitat procurorul, cu toate că această versiune a inculpatului a fost combătută prin declarațiile martorilor acuzării.

5.2. Reprezentantul părții vătămate CCL – 39, Cerneavscaia Adriana, prin care indicând temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, a solicitat casarea deciziei atacate, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, de către un alt complet de judecată.

În motivarea cererii de recurs recurentul a invocat următoarele:

- atât instanțele de judecată, cât și procurorul au examinat formal circumstanțele, omițând fapte care aveau un rol foarte important în calificare, sub aspectul legii penale a acțiunilor persoanelor care au comis ilegalități;

- circumstanțele în raport cu probele administrate pe parcursul urmăririi penale, confirmă pe deplin vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii incriminate.

- totodată în ședințele de judecată instanța de fond nu i-a permis reprezentantului părții civile și procurorului de a-și expune opiniile și a înainta întrebări inculpatului;

6. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, referință a depus inculpatul Bezedei Petru, în care și-a expus opinia sa asupra recursurilor declarate, solicitând declararea inadmisibilității acestora ca fiind vădit neîntemeiate.

La fel, inculpatul a declarat că fapta incriminată lui nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal și corect a fost achitat de către instanțele ierarhic inferioare.

7. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 21 februarie 2017, au fost admise recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Gavriliță Vitalie și de către reprezentantul părții vătămate – Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 39, Cerneavscaia Adriana, casată total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 octombrie 2016 în cauza penală privind-l pe Bezedei Petru Eugeniu, cu dispunerea rejudecării cauzei de către Curtea de Apel Chișinău în alt complet de judecată.

În motivarea soluției adoptate instanța de recurs a reținut că, verificând legalitatea deciziei atacate a conchis, că instanța de apel greșit și pripit și-a motivat soluția, bazându-se doar pe constatarea instanței de fond, neluând în considerație unele circumstanțe, foarte importante pentru speța dată.

În această ordine de idei, instanța de recurs a menționat că la 14 mai 2015 prin hotărârea nr. 12, Curtea Constituțională examinând sesizarea Curții Supreme de Justiție privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din art. 287 alin. (1) Cod de procedură penală a declarat drept neconstituțională dispoziția articolului nominalizat.

Astfel, instanța de recurs a reținut că potrivit art. 7 alin. (6) Cod de procedură penală, hotărârile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau privind

neconstituționalitatea unor prevederi legale sunt obligatorii pentru organele de urmărire penală, instanțele de judecată și pentru persoanele participante la procesul penal.

Raportând prevederile legale expuse supra, la actele cauzei, s-a constatat că, potrivit ordonanței procurorului Brînza Ion din 30 noiembrie 2013 s-a dispus încetarea urmăririi penale în cauza nr. 2013021951, în privința lui Bezedei Petru, învinuit în baza art. 361 alin. (1) Cod penal, în legătură cu intervenirea termenului de prescripție (f. d. 173 – 174, vol. I). În textul ordonanței s-a indicat că „la 29 noiembrie 2013 în Procuratura sect. Rîșcani, mun. Chișinău, a parvenit cererea avocatului Zadorojnîi Liudmila, susținută pe deplin de către inculpatul Bezedei Petru Eugeniu, prin care au solicitat, ca în condițiile art. 60 Cod penal, să fie dispusă încetarea urmăririi penale în privința sa, totodată, a indicat, că consecințele de ordin juridic civil și penal, care survin ca rezultat al adoptării acestei hotărâri, i-au fost explicate și careva pretenții nu are”.

Ulterior, ordonanța procurorului din 30 noiembrie 2013 nu a fost contestată, căpătând caracter obligatoriu conform prevederilor art. 467 Cod de procedură penală.

Prin urmare, ordonanța respectivă, prin care a fost încetat procesul penal în privința lui Bezedei Petru din motivul intervenirii termenului de prescripție și respectiv prin care a fost încetat procesul penal în privința lui Bezedei Petru, se echivalează cu o hotărâre judecătorească irevocabilă și reprezintă autoritatea de lucru judecat, care nu permite declanșarea unei noi proceduri cu privire la aceeași faptă și aceeași persoană, decât conform prevederilor art. 287 alin. (4) Cod de procedură penală.

Or, pentru stabilirea semnificației sintagmei „hotărâre definitivă”, în raport cu reglementările juridice naționale, trebuie reținute interpretările date de legiuitor în art. 466 - 467 Cod de procedură penală.

Însă, contrar exigențelor legale, în cauză, s-a constatat că, în urma controlului procurorului ierarhic superior, potrivit ordonanței adjunctului procurorului sect. Rîșcani, mun. Chișinău din 03 decembrie 2013 (f. d. 175, vol. I) Jomir E., s-a dispus anularea, ca fiind neîntemeiată, a ordonanței de clasare a procesului penal nr. 2013021951, emise de procurorul în Procuratura sect. Rîșcani, mun. Chișinău, Brînza Ion, cu dispunerea reluării urmăririi penale în speța dată, cu reluarea urmăririi penale în speța dată, fiind întemeiată pe prevederile art. 287 alin. (1) Cod de procedură penală, care au fost declarate neconstituționale la 14 mai 2015 prin hotărârea nr. 12.

În expunerea argumentelor privitor la necesitatea reluării urmăririi penale în cauza deferită judecății, s-a indicat că: „...ordonanța din 30 noiembrie 2013, prin care s-a dispus clasarea procesului penal în prezenta cauză este neîntemeiată, deci, pasibilă anulării, deoarece nu a existat în

fapt cauza care a determinat luarea acestei măsuri, nefiind efectuate pe deplin acțiunile de urmărire penală necesare pentru stabilirea completă și obiectivă a circumstanțelor cazului cercetat.”

Raportat la cele expuse supra, instanța de recurs a reținut că pentru ca procurorul ierarhic superior să poată relua urmărirea penală, legiuitorul la alin. (4) al art. 287 Cod de procedură penală, a stipulat că această acțiune se admite „numai dacă apar fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente sunt de natură să afecteze hotărârea pronunțată”. Adică acestea sunt unicele circumstanțe care corespund și art. 4 alin. (2) al Protocolului nr. 7 adițional la Convenție (CEDO), în care intervine derogarea de la principiul de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsit de mai multe ori pentru aceeași faptă, consacrat în alin. (2) al art. 22 Cod de procedură penală, care prevede derogările admisibile.

Aceste chestiuni foarte importante pentru speța dată, nu au fost analizate și soluționate de către instanța de apel în cadrul examinării cauzei penale în privința lui Bezedei Petru, or, reluarea urmăririi penale contrar cerințelor stipulate în art. 22 alin. (2) și art. 287 alin. (4) Cod de procedură penală, precum și celor din art. 4 alin. (2) al Protocolului nr. 7 adițional la Convenție, urmează a fi considerată ca o încălcare a prevederilor legale referitoare la sesizarea instanței, prevăzute în art. 251 alin. (2) Cod de procedură penală. Nulitatea reluării urmăririi penale, în cazul dat, poate fi invocată la orice etapă a procesului penal de către părți și se ia în considerație de instanță, *inclusiv din oficiu*.

În consecință s-a constatat că, instanța de apel greșit a adoptat o decizie de menținere a sentinței prin care Bezedei Petru a fost achitat de sub învinuirea de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii, efectuând o studiere și motivare superficială a actelor cauzei, motivelor apelului și astfel decizia instanței de apel urmează a fi casată total, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel.

8. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 octombrie 2017, a fost admis, din alte motive, inclusiv din oficiu apelul procurorului Ion Brînză și apelul reprezentantului părții vătămate CCL – 39, Cerneavșcaia Adriana, casată sentința contestată și pronunță o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță după cum urmează:

A fost încetat procesul penal în privința lui Bezedei Petru pe art. 361 alin. (1) Cod penal, pe motiv că există o hotărâre de încetare a urmăririi penale pe această cauză.

8.1. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a reținut că, prin ordonanța de încetare a urmăririi penale din 30.11.2013 emisă de procurorul în Procuratura Râșcani, Ion Brînză (f.d. 173-174, vol. I), a fost încetată urmărirea penală și clasat procesul penal pe cauza

penală nr. 2013021951 în privința cet. Bezedei Petru învinuit în baza art. 361 alin. (1) Cod penal, în legătură cu intervenirea termenului de prescripție

Ordonanța procurorului, adjunct al Procuraturii Râșcani, Eugen Jomir din 30.11.2013 a fost emisă în baza art. 287 alin. (1) Cod de procedură penală (f.d. 175-176 vol. I), prin care s-a dispus anularea, ca fiind neîntemeiată, a ordonanței de clasare a procesului penal nr. 2013021951, emise de procurorul în Procuratura sect. Râșcani, mun. Chișinău, Ion Brînza. Reluarea urmăririi penale în cauza nr. 2013021951, cu dispunerea exercitării urmăririi penale pe caz, de către SUP a IP Râșcani al DP mun. Chișinău.

Instanța de apel a reținut că alin. (1) al art. 287 Cod de procedură penală, a fost abrogat prin Legea nr.197 din 28.07.2016, în vigoare din 09.09.2016. Totodată, a atenționat că alin. (1) al art. 287 Cod de procedură penală, a fost declarat neconstituțional prin *Hotărârea Curții Constituționale nr. 12 din 14.05.2015, în vigoare din 14.05.2015.*

Totodată, reluarea urmăririi penale după încetarea urmăririi penale, după clasarea cauzei penale sau după scoaterea persoanei de sub urmărire de către procurorul ierarhic superior prin ordonanță, este posibilă dacă, ulterior, se constată că nu a existat în fapt cauza care a determinat luarea acestor măsuri sau că a apărut circumstanța pe care se întemeia încetarea urmăririi penale, clasarea cauzei penale sau scoaterea persoanei de sub urmărire, este contrară garanțiilor instituite prin art. 21 din Constituție.

Instanța de apel a reținut că „*principiul non bis in idem*” impune autorităților publice competente nu doar interdicția de a judeca repetat o persoană, dar și interdicția de a urmări penal de mai multe ori persoana pentru aceeași faptă. Pronunțarea și intrarea în vigoare a unei sentințe judecătorești sau emiterea unei hotărâri de scoatere de sub urmărire penală sau de încetare a urmăririi penale împiedică reluarea urmăririi penale, punerea sub o învinuire mai gravă sau stabilirea unei pedepse mai aspre pentru aceeași faptă săvârșită de aceeași persoană.

Prin ordonanța de încetare a urmăririi penale din 30.11.2013, emisă de procurorul în procuratura Râșcani, Ion Brînza (f.d. 173-174 vol. I), a fost încetată urmărirea penală și clasat procesul penal pe cauza penală nr. 2013021951 în privința cet. Bezedei Petru învinuit în baza art. 361 alin. (1) Cod penal, în legătură cu intervenirea termenului de prescripție.

Astfel, procurorul, adjunct a Procuraturii Râșcani, Eugen Jomir, ilegal a anulat prin ordonanța din 03.11.2013, în baza art. 287 alin. (1) Cod de procedură penală (f.d. 175-176 vol. I), ordonanța de încetare a urmăririi penale, de clasare a cauzei care era definitivă.

Astfel, instanța de apel a menționat că, potrivit Convenției Europene, două situații pot determina redeschiderea unei cauze penale, și anume: 1) există fapte noi sau recent descoperite; 2) există un viciu fundamental.

Aceste două situații de excepție, enunțate cu titlu de principiu în partea generală a Codului de procedură penală, sunt transpuse în art. 287 alin. (4), care stabilește că în cazurile în care ordonanțele de încetare a urmăririi penale, clasare a cauzei penale sau de scoatere a persoanei de sub urmărire au fost adoptate legal, reluarea urmăririi penale poate avea loc numai dacă apar fapte noi sau recent descoperite ori un viciu fundamental în cadrul urmăririi precedente a afectat hotărârea respectivă.

9. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către reprezentantul părții vătămate CCL – 39, Cerneavscaia Adriana, prin care indicând temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei atacate, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, de către un alt complet de judecată.

În motivarea cererii de recurs invocă următoarele argumente:

- instanțele de fond la adoptarea hotărârilor nu au luat în considerare declarațiile martorilor, probele prezentate de partea acuzării, adoptând hotărâri fundamentate doar pe declarațiile inculpatului și pledoriile avocatului acestuia. Concomitent instanțele nu au ținut cont de raportul de expertiză tehnică a documentului nr. 1 din 27.11.2003, însă, anume acest contract a stat la baza escrocheriei înfăptuite de avocatul E. Dodon, prin care s-au extorcat de la CCL-39 mijloace financiare în proporții extrem de mari (185730 lei). Falsul a fost probat, atât de concluziile expertului, cât și de declarațiile martorilor audiați. Astfel, prin intermediul contractului fals, onorariul avocatului a fost achitat în mărime de 24% contrar celor 13% negociate și contractate inițial. Suplimentar, acest onorariu a fost achitat dublu de către fostul președinte al CCL-39, Bezedei Petru, benevol prin transfer bancar și în numerar.

10. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în baza materialelor din dosar, Colegiul penal decide inadmisibilitatea acestuia ca fiind declarat peste termen din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 422 Cod de procedură penală, *termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.*

După cum rezultă din materialele dosarului, cauza penală a fost judecată în ordine de apel cu participarea reprezentantului părții vătămate CCL-39, Cerneavscaia Adriana, dispozitivul deciziei fiind pronunțat la 24.10.2017, cu înștiințarea acestuia că decizia motivată va fi pronunțată la 21.11.2017.

Din procesul-verbal al ședinței de judecată a instanței de apel din 21.11.2017 (f.d. 19, vol. VI) rezultă, că reprezentantul părții vătămate a fost prezent la pronunțarea deciziei motivate, iar la materialele dosarului este anexată recipisa, prin care se confirmă că reprezentantul părții vătămate a recepționat contra semnătură copia deciziei motivate (f.d. 41, vol. VI).

Prin urmare, aceste momente certifică faptul că termenul de 30 de zile de contestare cu recurs ordinar al deciziei instanței de apel stabilit de art. 422 Cod de procedură penală, nu a fost respectat, deoarece recursul ordinar a fost declarat de reprezentantul părții vătămate CCL-39, Cerneavsaia Adriana, abia la 23.12.2017 (potrivit ștampilei de pe plic (f.d. 63, vol. VI). Prin urmare, Colegiul penal consideră că, recursul a fost depus peste termen, or, termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca fiind declarat peste termen, deoarece legea procesual-penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

În atare împrejurări, termenul de declarare a recursului împotriva deciziei instanței de apel a expirat la 22.12.2017, iar reprezentantul părții vătămate a avut reala posibilitate de a face cunoștință cu materialele cauzei penale și de a declara recurs în termenul stabilit de lege.

În această ordine de idei, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție consideră, că recursul ordinar declarat de reprezentantul părții vătămate este inadmisibil, ca fiind declarat peste termen.

11. Conducându-se de art. 432 alin. (1)-(2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către reprezentantul părții vătămate CCL-39, Cerneavsaia Adriana, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 octombrie 2017, în cauza penală privindu-l pe **Bezedei Petru Xxxx**, deoarece este declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă

Pronunțată integral la **21 martie 2018.**

Președinte

Gordilă Nicolae

Judecători

Guzun Ion

Catan Liliana